

Handläggare: Christina Österling tel 08/508 09 527
Mats Claesson tel 08/508 09 200

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Verksamhetsuppföljning av socialpsykiatri

Förslag till beslut

1. Norrmalms stadsdelsnämnd godkänner verksamhetsuppföljningen av socialpsykiatri med därtill hörande åtgärdsplan.
2. Stadsdelsförvaltningen får i uppdrag att göra en översyn av stadsdelens behov av olika typer av stödboende sett även ur ett ekonomiskt perspektiv.
3. Stadsdelsförvaltningen får i uppdrag att göra en översyn av stadsdelens SoL-dokumentation.

Yngve Lindström
tf stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Uppföljning av socialpsykiatri har genomförts under sju tillfällen vintern/våren 2001/2002. Uppföljningen visar att socialpsykiatri har väldigt bra former för den enskildes och personalens delaktighet. Personalen ger också intryck av ett mycket stort engagemang i arbetet med hjälptagarna. De sätter den enskilde i centrum och är väldigt måna om att de skall ha det bra. Intrycket är också att det finns ett väl utvecklat moraliskt och etiskt tänkande hos personalen. Under uppföljningen har även framkommit några synpunkter/förbättringsförslag som stadsdelsförvaltningen i ärendet presenterar åtgärdsplan för.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats av beställaravdelningens enhet för generell beställning och uppföljning i samarbete med medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Bakgrund

Uppföljning genom verksamhetsbesök görs regelbundet på alla egna utförarenheter inom äldreomsorg, handikappomsorg och socialpsykiatri. Under 2001, då uppföljningen av socialpsykiatrien påbörjades, fokuserades uppföljningarna av egenregiverksamheterna på hur enheterna arbetar med följande perspektiv på verksamheten:

1. Kundönskemål/brukarinflytande
2. Enhetens åtagande (kvalitetsstrategin)
3. Arbetssätt rutiner och metoder
4. Uppföljning
5. Planerade förbättringsåtgärder
6. Hälso- och sjukvårdsinsatser (om sådana utförs vid enheten)

Rapporterna från verksamhetsbesöken är tänkta som ett förbättringsinstrument för enheterna och ska tillsammans med andra uppföljningsaktiviteter ge stadsdelsnämnden en bild av hur verksamheterna fungerar.

Förvaltningens förslag***Uppföljning***

Utvärderingsgruppen tycker att socialpsykiatrien har väldigt bra former för den enskildes och personalens delaktighet. Alla verksamheterna har strukturerade former för brukarinflytande genom olika typer av regelbundna möten. Enheten genomför även egna brukarundersökningar.

Merparten av personalen är också väldigt nöjd med socialpsykiatriens sätt att arbeta. Personalen känner sig delaktiga och som en del i helheten. Det är ett bra betyg på att enheten lyckats med tanke på att den innehåller flera olika verksamheter som är belägna runt om i stadsdelen.

Personalen ger också intryck av ett mycket stort engagemang i arbetet med hjälptagarna. De sätter den enskilde i centrum och är väldigt måna om att de skall ha det bra. Intrycket är också att det finns ett väl utvecklat moraliskt och etiskt tänkande hos personalen.

Personal

Vid flera av våra besök berättar personalen att de börjar se en annan typ av hjälptagare - borderliner och personlighetsstörda. Önskemål finns om utbildning som tar upp denna

typ av diagnoser. En översyn av utbildningsbehovet bör göras och personalen kan också behöva lite stöttning att prioritera utbildning tidsmässigt.

På Oden och KOS är arbetshandledarna ensamma i sitt arbete med arbetstagarna. Det känner stor lojalitet för verksamheterna och kan i vissa situationer känna sig splittrade. Att vara ensam anställd i en verksamhet ställer stora krav på personen i fråga och situationen är inte alltid alldeles enkel. I denna typ av arbete är behovet att kunna prata med andra arbetskamrater stor. En rekommendation är att ledningen ser över dessa personers behov av forum och stöttning lite extra.

Det har också framkommit synpunkter om att APT-mötena är stora och inte alltid ger möjlighet till fria diskussioner. Personalen verkar dock ändå föredra denna typ av mötesform. En rekommendation är ändå att enhetschefen tar upp frågan med personalen.

Ekonomi

Socialpsykiatrin har ett underskott för 2001 om 584 tkr. Orsaken till underskottet beror på:

- att ansvar och därmed kostnader som tidigare låg inom landstinget nu ligger inom kommunen. En ny lagstiftning ålägger kommunen att svara för boende åt personer som tvångsvårdas enligt LPT (lagen om psykiatrisk vård) under permissioner. Tre avdelningar på Norrtull som tidigare utgjort mellanvårdsformer inom psykiatrin har lagts ner. Detta har medfört att människor skrivs ut från slutenvården snabbare och ofta i betydligt sämre psykiatriskt tillstånd än vad som var fallet tidigare. Många av dessa klarar inte att bo i kommunala boenden utan måste placeras vid olika institutioner.
- ökade kostnader för nyplaceringar med anledning av ovanstående.
- höjda vårdkostnader i enlighet med ramavtal.
- ingen pris eller lönekomensation i budget.

Budgetunderskottet har kunnat hållas nere då flera tjänster vakanshållits, restriktiv vikarietillsättningen, noga övervägande vid placeringar och god vårdplanering. Förutom att kostnaderna inte ryms inom budgetramarna strider det mot psykiatrireformens intentioner och stadsdelens målsättning att integrera den enskilda i samhället. Personalen vid stödboendena tar också upp avsaknaden av mellanvårdsformer som ett problem ur den enskildes och personalens synvinkel men också ur ekonomisk synvinkel. En översyn bör därför göras av behovet av olika typer av stödboenden inom Norrmalm sett även ur en ekonomisk synvinkel.

Arbetsmiljö

När det gäller Balder och Kos finns några arbetsmiljömässiga aspekter som enhetschefen bör fundera en gång till över. Personalen på Balder och Kos saknar personalutrymme och överfallslarm. Detta är ett val som de själva gjort utifrån respekt och omsorg om gästerna/arbetstagarna. På Balder händer det, om inte ofta, att personal lämnas ensam

med gästerna. På Kos arbetar arbetshandledaren mestadels ensam som personal. Utvärderingsgruppen vill påpeka att enhetschefen är ansvarig om något skulle inträffa och arbetsmiljölagen samt arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd gäller.

Lokaler

Lokalerna på Vanadisvägen och Surbrunnsgatan kan inte ses som fullvärdiga boenden då personer, som inte valt att bo med varandra, delar kök och/eller toalett.

Varken arbetshandledaren eller arbetstagarna är nöjda när det gäller KOS lokaler på Vulkanusgatan. Lokalen ligger avsidigt och efter flytten dit har antalet uppdrag minskat. Delar av lokalen är också fuktskadad. Möjligheterna att finna ny lokaler åt KOS bör undersökas samt på lite längre sikt även finna alternativ för lokalerna på Vanadisvägen och Surbrunnsgatan.

Dokumentation och rutiner

Enheten bör också lägga ner arbete på dokumentation. Dokumentationen ser olika ut i verksamheterna.

På Surbrunnsgatan och Vandadisvägen förs dokumentation om enskilda under G-katalogen i datorn. Detta är inte förenligt med 5 och 6 § SoL. I 5 § står det att handlingar som rör enskildas personliga förhållanden skall förvaras så att den som är obehörig inte får tillgång till den och i 6 § står det att dokumentationen skall utformas med respekt för den enskildes integritet. Även om behörigheten i G-katalogen är begränsad till den personal som arbetar i verksamheten kan t ex ett misstag vid ett sparningsmoment innebära att stora grupper av användare inom Norrmalm får tillgång till dokumentationen om en individ.

Utvärderingsgruppens erfarenhet av SoL-dokumentationen är att det på många enheter finns brister. Enligt IT-enheten så är det också fler enheter som för dokumentation i G-katalogen. När det gäller dokumentation har fokus inom förvaltning främst legat på HSL-dokumentationen medan SoL-dokumentationen har kommit lite i skymundan. Utvärderingsgruppen föreslår därför att en översyn görs av stadsdelens SoL-dokumentationen.

Enheten har olika rutiner för samma sak beroende på verksamhet och huruvida de är dokumenterade eller inte varierar också. Flertalet av rutinerna skulle kunna vara gemensamma för hela enheten. Enheten bör därför se över sina rutiner och dokumentera dessa.

Samarbete med landstinget

Vid uppföljningen framkom att det finns brister i samarbetet med landstinget. Exempel som togs upp är svårigheter att få kontakt, dålig kommunikation och att samarbetsavtalet

inte följs. Det är viktigt att dessa frågor förs fram i de forum som finns gemensamt med landstinget.

Hälso- och sjukvård

Läkemedelshanteringen fungerar idag inte tillfredställande på Vanadisvägen. På enheten förvaras en hel del läkemedel som borde kunna förvaras på öppenvårdsmottagningen på Norrtulls sjukhus. Medicinskt ansvarig sjuksköterska ser över rutinerna tillsammans med ansvarig sjuksköterska på Norrtulls sjukhus.

Åtgärdsplan

Följande synpunkter och åtgärdsplan har lämnats av enhetschef och samordnarna för socialpsykiatri.

Personal

En utbildningsgrupp finns som har till uppgift att se över behov och utbud vad gäller kompetensutveckling. I utbildningsgruppen ingår personal från enhetens alla verksamheter. Utbildningsgruppens funktion och arbetsuppgifter skall diskuteras på APT-mötet 2002-06-05. Behov av utbildning och kompetensutveckling tas också upp i medarbetarsamtalen. Sedan tre år tillbaka finns en utbildning som socialpsykiatrien själva har skapat tillsammans med erfarna forskare och praktiker inom området där 8 personer/år får möjlighet att delta. För närvarande har 24 personer deltagit i utbildningen som löper under 10 veckor en ½ dag per vecka. Under vårterminen har all personal fått delta i en föreläsning om klientgruppen ”personer med personlighetsstörning”. Enheten planerar också en utbildning för all personal vad gäller borderline och personlighetsstörda. För övrigt är ledningens inställning till utbildning generös och förslag från personalen tas tacksamt emot.

Diskussionen om att ensamarbete har påbörjats. Enhetschef och samordare har tagit upp frågan om ensamarbete med arbetshandledarna på Kos och Oden och uppmuntrat dem att inkomma med förslag på förändringar inom de budgetmässiga ramarna. Ett förslag har varit att sammankoppla verksamheterna.

Synpunkterna på att APT mötena är stora och inte ger möjlighet till fria diskussioner skall diskuteras på APT mötet 2002-06-05. Utvärdering av mötesformen har skett varje år både genom diskussion och i enkätform. Hitintills har enheten föredragit stor mötesform och att de fria diskussionerna förs vid arbetskonferenserna i de egna arbetsgrupperna.

Ekonomi

Översyn görs i samband med kvartalsrapportering.

Arbetsmiljö

Personalen på Balder använder lokalutrymmena som konferensrum etc innan verksamheten öppnar. Anser inte att separata personalutrymmen behövs. Vid behov av att arbeta ostört med t ex skrivarbete används ledningsfunktionens kontor.

Lokaler

Lokalen på Surbrunnsgatan får bara ses som träningsboende eftersom de boende delar toalett och kök.

Boendet på Vanadisvägen har medvetet byggts om till ett boende med gemensamt kök eftersom behov av gemensamhetsutrymme och gemensam matlagning fanns. Däremot har de boende egna toaletter/badrum. Men när annat boende byggs med fullvärdiga lägenheter och gemensamutrymmen så flyttar boendena gärna dit.

Önskvärt vore en personallokal för stödteampersonalen utanför boendena som de kan utgå från.

När det gäller Kos lokaler på Vulkanusgatan är den vald av dåvarande arbetshandledare och arbetstagare då stark önskan fanns att flytta från Norrtulls sjukhus. Stadsdelens lokalansvariga är informerade om att verksamheten önskar byta lokal. Fuktskadan håller på att åtgärdas av hyresvärden.

Rutiner och dokumentation

Frågan om gemensamt dokumentationssystem och tillgång till Paraplyet ska lösas av samordnaren och avdelningschefen. Stora problem finns då handikappmodulen inte passar IoF ärenderapportering.

En klar nackdel är också att Oden, KOS och Balder saknar uppkoppling till groupwise och intranätet.

Samarbete med landstinget

Det är av yttersta vikt att frågan om medicinhantering löses. Önskvärt är att, där det är möjligt, apodossystem införs.

Hälso- och sjukvård

Samverkansfrågor tas ständigt upp med landstinget. Både på ledningsnivå och i direkta klient/patientärenden.

Bilaga

Verksamhetsuppföljning av socialpsykiatri